

**ASK
ØY**

KOMMUNE

FAGPLAN DANS
Askøy kulturskole

FAGPLAN

DANS

ASKØY KULTURSKOLE

1. Innledning

Menneske- og læringssynet i kulturskolen tilsier at dans er en del av vår grunnleggende menneskelige aktivitet. Alle barn har en medfødt evne til kroppslig utfoldelse. En videreutvikling av denne evnen vil kunne bidra til en personlig og kunstnerisk utvikling.

Dans i kulturskolen springer ut fra en scenisk formidlingstradisjon. I Askøy kulturskole undervises det i klassisk ballett og jazzdans. Viktige handlinger i faget er å utøve, formidle, skape, oppleve og reflektere. Tilbudene har en tydelig progresjon og læringsprofil slik at det er rom både for de som vil lære bare det grunnleggende og for de som vil fordype seg i dansefaget.

I arbeid med dans i Askøy kulturskole er prosessen like viktig som resultatet. Det legges til rette for en god mestringskultur der en har tydelige mål og ambisjoner, men likevel legger vekt på medbestemmelse og eierskap, samarbeid og det å gjøre hverandre gode. Dansefaget er en viktig arena for sosiale møter, nære relasjoner og vennskap. For noen elever vil kulturskolens fordypningsprogram også kunne gi grunnlag for en senere profesjonsutdanning.

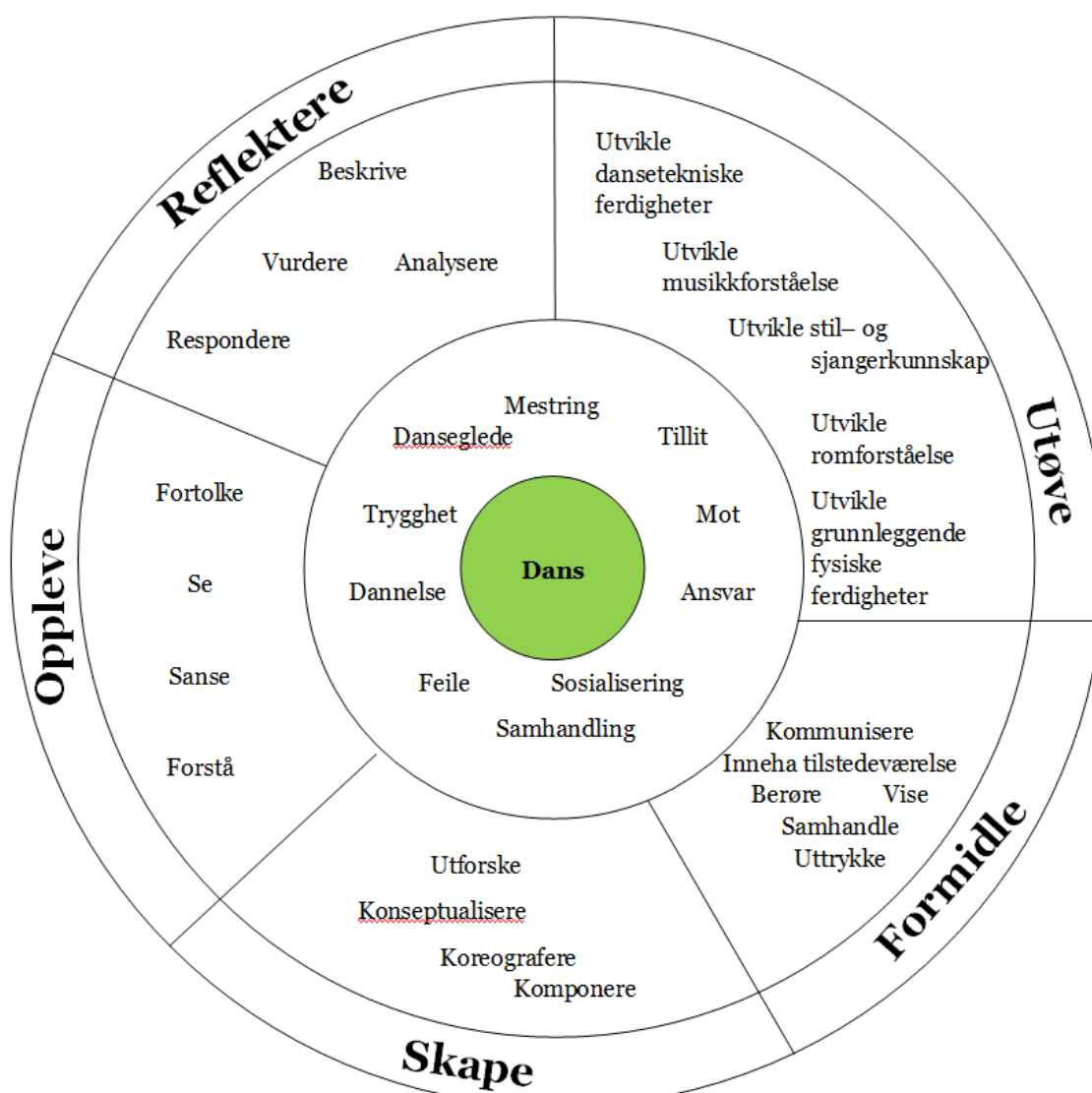
2. Mål for danseopplæringen

Gjennom arbeidet med dans skal elevene

- Oppleve mestring knyttet til egen kropp og utvikle evnen til å utøve dans som del av sin livsutfoldelse, uavhengig av om man vil satse på en karriere innen dans eller ikke.
- Utvikle uttrykksevne, romforståelse, koordinasjon, musikalitet og formsans.
- Observere hverandre, reflektere over hva vi ser og å sette ord på hvordan man opplever og «ser» dans. For å lære av hverandre, for å bli sett og for å utvikle en dypere forståelse for hva dans er og kan være.
- Få en bevissthet om dans som en del av en helhetlig kunst og uttrykks-forståelse, hvor dans inneholder elementer av både musikk, drama og formgivning.
- Lære grunnleggende bevegelser og stegkombinasjoner med ulik dynamikk som er spesifikk for klassisk ballet eller jazzdans.
- Finne balansegangen mellom individuell utvikling og det å inngå i en gruppe.
- Innstudere og fremføre koreografier for publikum.
- Få erfaring med improvisasjon og kreative oppgaver.

3. Faghjul

Situasjons- og kulturkontekster

Situasjons- og kulturkontekster

Faghjul - Dans som uttryksmiddel

Faghjulet viser dansefagets mange muligheter og potensial og kan fungere som en modell over hvilke prosesser, ferdigheter og aspekter både elev og lærer forholder seg til, gjennom deltakelse i danseundervisning. Den ytterste sirkelen viser fem overordnet handlinger i faget: *utøve, formidle, skape, oppleve, og reflektere.*

Den nest ytterste sirkelen viser en "verktøykasse" som rommer de aktivitetene en tilrettelegger for å gjøre dansen tilgjengelig for elevene.

Ved å dreie det ytterste hjulet kan en få fram nye kombinasjoner av handlinger og aktiviteter.

Den neste innerste sirkelen viser grunnleggende verdier som utvikles gjennom danseopplæringen.

Faghjulet må forstås i lys av ulike kontekster som opplæringen er en del av. Kultur- og situasjonskontekster er derfor plassert utenfor selve hjulet.

Kulturkonteksten angir det som er rundt situasjonen. Her kommer sjangre, koder, normer, tradisjoner, framføringspraksiser, læringsmål og kulturelt mangfold inn.

Situasjonskontekst er den konkrete situasjonen her og nå. Den tar hensyn til elevforutsetningene, relasjonene i gruppen, publikummet. Dette får betydning for innhold, aktiviteter og arbeidsformer. Ulike situasjonskontekster vil anspore til ulike formidlingsformer og ulike dansestiler.

Læreren må skape forbindelse mellom opplæringssituasjonen og relevante kulturaspekter.

For eksempel vil et konkret innstuderingsarbeid naturlig ses i sammenheng med den historiske konteksten dansen har oppstått i. Når undervisningen tilpasses en flerkulturell gruppe elever, bør også de kulturelle aspektene de unge bringer med seg, trekkes inn i situasjonskonteksten.

Faghjulet kan hjelpe oss til å se varierte sider ved danseopplæringen. Det kan brukes til refleksjon i lærerteamet, eller når lærere planlegger og vurderer danseundervisning.

4. Tre programmer

Nedenfor beskrives de tre programmene med læringsmål og forventninger til læreren. Læringsmålene er generelle på tvers av dansefagene i Askøy kulturskole. Undervisningen i Askøy kulturskole deles inn i tre programmer; bredde-, kjerne- og fordypningsprogram, der danseundervisningen idag i all hovedsak foregår innenfor *kjerneprogrammet*.

Breddeprogrammet

Forventninger til læreren

Læreren

- skaper et læringsmiljø preget av trivsel, trygghet, samarbeid og samhandling
- vektlegger prosesser og mestring
- skaper gode formidlingsopplevelser
- stimulerer kreativitet og danning gjennom å gi elevene mulighet til å skape og oppleve
- er åpen for brede nettverksamarbeid

Læringsmål

Eleven

- opplever dansens mangfold og glede
- samarbeider og deltar aktivt i et sosial felleskap
- utforsker og skaper egne små uttrykk
- har deltatt med enkle danseuttrykk på en relevant visningsarena
- er en del av et levende kulturliv i lokalmiljøet

Kjerneprogrammet

Programmet er for elever som ønsker å delta på et fastundervisningstilbud i dans som imøtekommer ulike behov og ulike grader av motivasjon og ambisjon. Det kan være både et mer åpent breddetilbud og et tilbud for elever som er motivert for å utvikle sine utøvende og skapende evner gjennom langsiktig og systematisk opplæring.

Nøkkelkompetanser, generelt for faget

a. Begynnernivå

Innhold	Beskrivelse
Fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Har fokus på kroppsbevissthet og kroppens bevegelsesmuligheter • Styrke elevens oppmerksomhet og romforståelse • Legge grunnlaget for optimal teknisk utvikling • Gi tilstrekkelig rom for spontan uttrykksglede • Legge til rette for tett samarbeid med foreldre
Læringsmål	
Huske	<ul style="list-style-type: none"> • Lære grunnleggende danseterminologi • Lære seg og huske enkle stegsekvenser og posisjoner
Lage	<ul style="list-style-type: none"> • Komponere videre på enkle stegsekvenser der starten er oppgitt • Komponere egne enkle stegsekvenser • Improvisere ut i fra forskjellige bevegelseskvaliteter og bevegelsesnivå (lavt, middelt, høyt)
Øve	<ul style="list-style-type: none"> • Vise og fremføre enkle bevegelser og bevegelsesprinsipper med egen kropp • Gjøre rede for hva som kjennetegner en god holdning/positur og tekniske basisferdigheter • Øve jevnlig og samarbeide med lærer og foreldre om gode øvingsrutiner
Fremføre	<ul style="list-style-type: none"> • Framføre dans for et publikum hvert skoleår • Presentere øvelser og undervisningsinnhold for foreldre

b. Mellomnivå

Innhold	Beskrivelse
---------	-------------

Fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke fokus på kroppsbevissthet og mer nyanserte bevegelseskvaliteter • Styrke elevens oppmerksomhet og romforståelse • Forbedre tekniske ferdigheter og koordinasjon • Gi tilstrekkelig rom for spontan uttrykks glede og knytte kreativt arbeid til det utøvende arbeidet • Legge til rette for tett samarbeid med foreldre
Læringsmål	
Huske	<ul style="list-style-type: none"> • Få en rikere danseterminologi • Lære seg og huske lengre stegsekvenser
Lage	<ul style="list-style-type: none"> • Komponere videre på sekvenser der starten er oppgitt • Koreograferer stegsekvenser alene eller i samarbeid med andre • Improvisere med utgangspunkt i forskjellige bevegelseskvaliteter og bevegelsesnivå (lavt, middelt, høyt)
Øve	<ul style="list-style-type: none"> • Vise og fremføre mer avanserte dansetrinn og bevegelsesprinsipper med egen kropp • Videreutvikle kroppens fysiske potensial • Gjøre rede for hva som kjennetegner en god positur og tekniske basisferdigheter • Lære å automatisere og integrere uttrykk • Øve jevnlig og samarbeide med lærer og foreldre om gode øvingsrutiner
Fremføre	<ul style="list-style-type: none"> • Opptre på ulike publikumsarenaer, for eks Dansens dag • Presentere øvelser og undervisningsinnhold for foreldre (Åpen time)

c. Viderekommen

Innhold	Beskrivelse
---------	-------------

Fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> • Vektlegger kroppsbevissthet og bevegelseskvalitet på et høyt nivå: mestre variert tempo, dynamikk og ulike stiler innen den bestemte disiplinen • Stimulerer elevens selvstendighet, gode arbeids- og øvingsrutiner • Styrke elevens oppmerksomhet og romforståelse • Gi tilstrekkelig rom for spontan uttrykks glede og knytte kreativ arbeid til det utøvende arbeidet • Etablere hensiktsmessige og selvstendige måter å øve eller trene på • Styrke elevens personlige og individuelle kunstneriske uttrykk
Læringsmål	
Huske	<ul style="list-style-type: none"> • Utvide mengden ord, uttrykk og danseterminologi • Lære seg og huske lengre dansesekvenser
Lage	<ul style="list-style-type: none"> • Deltakelse i en kunstnerisk prosess fra idé til produkt og erfare de ulike fasene i en kreativ prosess • Utforskning og utvikling av bevegelsesmateriale gjennom improvisasjon og komposisjon • Kunne observere og gi tilbakemelding til medelever
Øve	<ul style="list-style-type: none"> • Vektlegger automatisering og integrering av danseteknikk på et høyere nivå • Videreutvikle kroppens fysiske potensial • Introduksjon av begrepet “proprioepsjon” • Videreutvikle kroppens postur gjennom proprioceptive øvelser • Øke ukentlige «klasser/timer»
Fremføre	<ul style="list-style-type: none"> • Opptre på ulike publikumsarenaer, for eks Dansens Dag • Skape frihet og trygghet i den sceniske formidlingen • Presentere øvelser og undervisningsinnhold for foreldre

5. Innhold

Innhold handler om undervisningens *hva*, knyttet opp mot lærestoff, ulike dansefag, dansesjanger, dansestiler og uttrykksformer. De ulike dansefagene har hver sin egenart, teknikk og estetikk.

Det gis i Askøy kulturskole undervisning i klassisk ballett og i jazzdans.

Om klassisk ballett

Klassisk ballett er en scenisk danseform som har røtter tilbake til de europeiske kongehusene på 15- og 1600-tallet. Balletten regnes som en grunnleggende treningsform innen dans. Den klassiske balletten er satt sammen av et fastlagt trinnsystem og posisjoner som igjen danner grunnlaget for andre tekniske danseformer. I klassisk ballett fokuseres det på vertikal, funksjonell kroppsholdning og en velbalansert styrke i hele kroppen, samt bevegelse, balanse og koordinasjon. Undervisningstimene består av bevegelse med variert dynamikk og musikalitet.

Undervisningen innbefatter teknikkøvelser, trinnkombinasjoner og innstudering av koreografi. Elevene får også jobbe med improvisasjon og kreative oppgaver. Fagterminologien i klassisk ballett er hovedsakelig fransk.

Askøy kulturskole tilbyr klassisk ballett for barn fra og med barneskolealder.

Om jazzdans

Jazzdans (tidligere kalt jazzballett) er en scenisk dansetil, som i USA på 1900-tallet smeltet sammen klassisk ballett med den afro-amerikanske kulturens rytmikk og musikk. Jazzdans har vært mye brukt i revyer og musikaler, samt i musikkvideoer og show. Jazzdansen får hele tiden nye trender og kan derfor se radikalt annerledes ut i dag enn for f.eks. 20 år siden. I dag danser man ofte jazzdans til populærmusikk, men også andre musikkstiler blir brukt. Jazzdans blir kjennetegnet av tydelig rytme, energi, intrikate trinn og høye spark. Det er en danseteknisk stilart hvor det øves i typiske elementer som isolasjon, styrke, koordinasjon, dynamikk, bevegelse, samt hurtige temposkift. Jazzdans-tilbudet i Askøy kulturskole er influert av både klassisk ballett og moderne dans. Elevene jobber også med improvisasjon og kreative oppgaver for å utvikle sin egen stil og uttrykk. Fagterminologien er fransk, engelsk og norsk.

Faghjulets ytterste sirkel

Faghjulets ytterste sirkel med handlingene *utøve*, *formidle*, *skape*, *oppleve* og *reflektere* bør være et sentralt innhold og perspektiv i alle dansefag og gi ideer og føringer for tilrettelegging av danseopplæringen.

Utøve

Å trene på å utøve er det mest grunnleggende i en dansetime, og mye tid må vies til dette arbeidet. Kroppen er dansens instrument, og gjennom denne uttrykker eleven seg.

Eleven øver på å automatisere og integrere danseteknikk, være til stede i øyeblikket og gå inn i et danseuttrykk med hele seg.

Å utøve handler i første omgang om å vise og framføre enkle bevegelser og bevegelsesprinsipper med egen kropp. Fokus er på å videreutvikle kroppens fysiske potensial og motoriske ferdigheter og gjennom dette skape frihet og trygghet i den sceniske formidlingen. I takt med den tekniske og motoriske ferdighetstreningen legges det også vekt på utvikling av kreative og skapende ferdigheter.

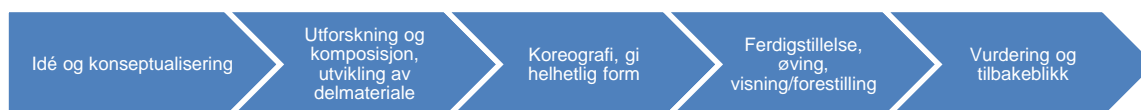
Formidle

Dans som kunstform handler om å uttrykke seg gjennom kroppen. For å lykkes i dette må eleven få møte ulike stiler og stemninger. Slik kan elevene etter hvert finne sine egne personlige og kunstneriske uttrykk, og videre sikte mot å uttrykke og berøre på et dypere plan. Gjennom små interne visninger og større forestillinger kan man legge til rette for varierte formidlingserfaringer, repertoar og uttrykk som speiler dansens bredde og mangfold.

Skape

Å skape er en viktig del av danseopplæringen. Eleven skal delta i en kunstnerisk prosess fra idé til produkt og erfare de ulike fasene i en kreativ prosess (se modellen nedenfor).

Fra idé og konseptualisering, via utforskning og utvikling av bevegelsesmateriale gjennom improvisasjon og komposisjon. Videre til koreografi - og formgivningsfasen der helheten sys sammen med dramaturgi, kostyme og kanskje sceniske virkemidler, til ferdigstillelsesfasen der en øver og terper, og til slutt selve visningen og vurderingen i etterkant.

Faser i en kreativ prosess (Norsk Kulturskoleråd, 2016)

Oppløve

Som danseelev er det viktig å få oppleve dans som en uttrykksform. Med det menes at eleven selv skal kunne oppleve glede og mening ved å uttrykke seg gjennom bevegelse, i tillegg til å kunne berøre andre. Dette innebærer at eleven også skal lære «om» dans.

Læreren har ansvaret for å utvide elevens perspektiv til dans som kulturelt og kunstnerisk uttrykk og stimulere til en utvidet interesse for dans ut over egen utøvelse. Å oppleve må kobles til neste dimensjon ved faget: Å reflektere.

Reflektere

Å kunne sette dansen inn i et historisk, kulturelt, sosialt og estetisk perspektiv bidrar til å nå danningspotensialet i dansefaget. Å ta elevene med på aktuelle profesjonelle forestillinger, invitere gjestelærere og å legge til rette for diskusjoner om kroppslige uttrykk og dans i et samfunnsperspektiv kan bidra til dette.

Vi lærer gjennom å koble teori og praksis sammen, gjennom å reflektere over mening, over våre handlinger og knytte ny erfaring og kunnskap sammen med erfaringer og kunnskap vi allerede har. Det er viktig å bruke refleksjon som et læringsverktøy og integrere refleksjon med de utøvende og skapende dimensjonene i faget. Eleven skal få eierskap til egen læringsprosess gjennom refleksjon, kritisk tenkning, verbalisering og gjennom å se dansefaget i en samfunnsmessig ramme. Refleksjon innebærer også å beskrive, fortolke og vurdere danseuttrykk.

Samtalene om dans vil også bidra til elevenes faglige utvikling.

6. Arbeidsformer og organisering

Arbeidsformer handler om undervisningens *hvordan*, hvilke læringsaktiviteter eleven skal gjøre. Generelt benyttes ulike arbeidsformer innenfor danseopplæringen, både lærerstyrt undervisning, veiledning, selvstendig arbeid, samarbeid, utforskning, prosjektarbeid og skapende arbeid. I hvilken grad de ulike arbeidsformene vektlegges kommer an på hvilket dansefag eleven deltar i og pedagogens faglige utgangspunkt.

Læringsarbeidet organiseres gjennom ukentlige klasser/timer som går over et helt semester eller skoleår, der en danser sammen med en fast gruppe og en lærer. I løpet av semesteret arrangeres det gjerne en åpen time og større eller mindre forestillinger hvor elevene får vist frem hva de har jobbet med/øvd på. Prosjektperioder, workshops, helgekurs og sommerkurs kan være supplerende tilbud i danseopplæringen.

Innenfor rammeplanens retningslinjer er lærerens autonomi samtidig et viktig prinsipp. Det forutsetter at læreren har et bredt spekter av metoder og arbeidsformer for tilrettelegging av læring i ulike kontekster, med ulike elever og elevgrupper. En balanse mellom variasjon og repetisjon kan være nøkkelen. Det er forventet at eleven trener på egnhånd utenom undervisningen. Siden dans, sammenlignet med musikk og drama, sjelden er notert/vanskelig kan noteres, kreves det at pedagogen er tydelig overfor foreldre og elever om hvilke elementer fra undervisningen det forventes at eleven øver på hjemme. En oversikt over typer steg og bevegelser med tilhørende navn og terminologi kan med fordel formidles til elever og foreldre.

Gruppeundervisning

Opplæringen foregår ukentlig, med aldersinndelt og/eller nivåinndelt undervisning i grupper. Hensiktsmessig varighet for danseklassen avhenger av dansefagets egenart, antall elever, alder og ferdighetsnivå.

Gruppestørrelsen tar hensyn til elevenes forutsetninger, alder, dansefagets egenart og rommets størrelse.

Prosjektarbeid, tverrfaglighet og fremføring

Elevene deltar i planlegging og gjennomføring av en forestilling, innspilling, fremvisning og liknende sammen med læreren og andre. Elevene får innblikk i de ulike fasene og den innsatsen som skal til å få et vellykket resultat.

Å lære å danse handler om både musikalitet, visuelle estetikk og dramatisk uttrykk. Dans kan derfor med fordel knyttes sammen med andre kunst- og kulturuttrykk i kulturskolen. Dette vil kunne stimulere elevens tilhørighet i kulturskolen og knytte læringen i faget til et bredt spekter av bruksområder. Prosjektforestillinger på tvers av kulturskolefagene kan gi en større og dypere forståelse for dansefaget og dets bruksområder.

Det å kunne fremføre dans på en scene er en viktig del av læringen og den kunstneriske utviklingen til eleven. Alle elever, uansett nivå eller alder, bør hvert skoleår fremføre danse

for et publikum. Arenaene kan være alt fra små visninger i skolen lokaler, til stedspesifikke visninger i det offentlige rom, til store oppsetninger i kulturhus eller lignende.

Eksterne samarbeidspartnere kan være Den kulturelle skolesekken og skoleverket, kulturlivet, idretten, dessuten etater for psykisk og fysisk helse. Dansefaget i kulturskolen er en naturlig aktør i lokale kulturmønstringer.

7. Vurdering for læring

Vurdering **for** læring handler om at eleven gis jevnlig tilbakemeldinger med det mål å fremme læring og utvikling hos eleven. Dette står i kontrast til vurdering **av** læring, der man vurderer sluttresultatet hos en elev. I så måte er vurdering for læring noe som ligger i kulturskolens natur, men begrepet i dag handler om en systematisk tenkning om læring og tilbakemeldingsrutiner.

Vurdering er en viktig del av læringsarbeidet. Alle elever har behov for å bli sett og få konkrete tilbakemeldinger som støtter framgang og utvikling. Hensikten med vurdering er elevens personlige og kunstneriske vekst. I dans kan vurdering for læring foregå i gruppe eller individuelt. Eleven skal vurderes på bakgrunn av egen modenhet i faget.

Elevenes forutsetninger for å lære kan styrkes dersom de:

- Forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem
- Får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
- Får råd om hvordan de kan forbedre seg
- Er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling

(udir:no, 2014)

Gjennom å delta aktivt i vurderingsarbeidet ved å selv sette ord på målet, vurdere seg selv og vurdere medelever, blir elevene mer autonome – de får mer kontroll over sin egen læring og egen læringsprosess. De utvikler, ikke minst, begreper for å snakke om kvalitet og læring av ferdigheter og kunnskaper.

(Vinge, 2014)

Læringsmålene er viktige kriterier å vurdere elevenes utvikling opp mot. Elevene må forstå hva de skal lære, og hva som er forventet av dem.

Læringsstøttende tilbakemeldinger innebærer å gi tilbakemeldinger som gir grunnlag for videre utvikling. Dette er formativ vurdering og kjernen i lærerens veiledning. Det ligger et stort læringspotensial i en positiv bekreftelse.

Prosessvurdering vil innebære konkrete råd om hva eleven bør arbeide videre med.

Dialog om faglig kvalitet innebærer at læreren legger til rette for en kontinuerlig dialog med elevene om hva som er faglig kvalitet, og hvordan dette kan oppnås.

Elevrespons innebærer at elever gir hverandre tilbakemeldinger på fremføringer, og på den måten samtidig trenes i observasjon og verbalisering. Læreren legger til rette for reflekterende samtaler og kjøreregler for slike tilbakemeldinger.

Gruppevurdering. Læreren legger til rette for gruppevurdering som stimulerer til et godt og inkluderende læringsmiljø.

Eleven vurderer seg selv innebærer at eleven ved hjelp av lærer settes i stand til å vurdere kvalitet på eget arbeid, innsats og utvikling. En god læringsprosess innebærer å vite både hva man kan og bli bevisst på det man strever med.

Loggbok, sjekklister og øvingsdagbok kan brukes for å øke elevens bevissthet rundt egen læring og utvikling.

Skoleåret 2017/2018 vil Askøy kulturskole ha Vurdering for læring som satsningsområde, og kapittelet i alle fagplaner vil oppdateres.

